II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 18 päivänä tammikuuta 2000,
valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Linde AG:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 64)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/524/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [1],

sekä katsoo seuraavaa:

I **MENETTELY**

(1) Ollessaan yhteydessä Saksan viranomaisiin komissio sai toukokuussa 1998 tietää useista liiketoimista, joissa Treuhandanstalt (THA) ja sen seuraaja *Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben* (BvS) sekä yritykset UCB Chemie GmbH (UCB) ja Linde AG (Linde) olivat osallisina. Liiketoimet koskivat pääasiassa Leuna Werke GmbH:lta (LWG) yksityistämisen yhteydessä UCB:lle siirtyneessä amiinituotannossa tarvittavan hiilimonoksidin (CO) toimitusehtoja.

(2) Sittemmin Saksan viranomaiset ovat kertoneet 7 päivänä elokuuta 1998 päivätyssä kirjeessä (A/36142) näiden liiketoimien taustasta sekä ilmoittaneet niihin liittyvistä tukitoimenpiteistä. Komissio on pyytänyt 18 päivänä syyskuuta 1998 päivätyssä kirjeessä (D/16578) lisätietoja, jotka se sai 3 päivänä joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessä (A/38804). Asia rekisteröitiin 10 päivänä helmikuuta 1999 numerolla NN 16/99.

(3) Komissio on ilmoittanut Saksalle 30 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä (SG (99)D/2353, EYVL C 194, 10.7.1999, s. 15) päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely seuraavien toimenpiteiden osalta:

— Lindelle myönnetty 9 miljoonan Saksan markan avustus uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseen

— ehdot, joilla hiilimonoksidia toimitetaan UCB:lle.

(4) Saksan viranomaiset ovat esittäneet huomautuksensa 25 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessä (A/33985).

(5) Komissio ei ole saanut huomautuksia muilta asianomaisilta.

II **TOIMENPITEIDEN KUVAUS**

II.1 **Tuensaaja**

(6) Linde on osa Linde-konsernia, joka on yli 120 tytäryhtiön ja yli 32 000 työntekijän maailmanlaajuinen yritysrypäs. Linde-konsernin liikevaihto oli vuonna 1998 10 738 000 000 Saksan markkaa ja taseen loppusumma 9 371 000 000 Saksan markkaa. Konsernin päätoimialat ovat laitosrakentaminen, kuljetustekniikka, jäähdytystekniikka ja teollisuuskaasut.

(7) Linden päätoimipaikka on Höllriegelskreuthissa Münchenissä. Vuonna 1998 sen liikevaihto oli 4 554 000 000 Saksan markkaa ja se työllisti 12 499 henkeä. Yritys on tällä hetkellä Euroopan toiseksi suurin teollisuuskaasujen

[1] EYVL C 194, 10.7.1999, s. 15.

toimittaja. Kaasuja toimitetaan käyttäjille suhteellisen suuria määriä suoraan valmistajalta usein putkea pitkin. Kaasuja käytetään monien kemikaalien valmistuksessa välituotteina sekä lääketieteessä ja tutkimus- ja kehittämistarkoituksiin.

II.2 **Leunan (Sachsen-Anhalt) kemianteollisuuden yksityistäminen**

(8) THA päätti vuonna 1993 LWG:n Leunassa sijaitsevan amiinituotannon myymisestä UCB:lle, joka on ympäri maailmaa toimivan belgialaisen lääke- ja kemianteollisuuden konsernin Union Chimique Belgen tytäryhtiö. Union Chimique Belgellä on yli 8 000 työntekijää, joista noin puolet työskentelee lääketeollisuudessa ja loput kemianteollisuudessa. Noin kolmannes työntekijöistä työskentelee Belgiassa. UCB:llä oli vuonna 1998 työntekijöitä 79 ja sen liikevaihto oli 66,9 miljoonaa Saksan markkaa.

(9) Amiinituotanto on vain pieni osa Leunan kemianteollisuusryppäästä. Saksan viranomaisten mukaan tämä tuotannonala myytiin Saksan yhdistymisen yhteydessä julkisessa ja avoimessa tarjouskilpailussa, johon ei periaatteessa liittynyt ehtoja. UCB, joka oli ainoa tarjouksentekijä, maksoi yrityksestä 6,6 miljoonaa Saksan markkaa. THA otti hoitaakseen maaperän saastumisesta ja sen puhdistamisesta aiheutuvat kustannukset ([2]).

(10) Kuten monien muiden kemian tuotteiden valmistuksessa, myös amiinien tuotannossa tarvitaan hiilimonoksidia. Tämän takia UCB asetti tuotannonalan oston ehdoksi, että THA takaa hiilimonoksiditoimitukset.

(11) THA ([3]) sitoutui toimittamaan hiilimonoksidia kymmenen vuoden ajan markkinahintaan sillä ehdolla, että UCB

— ei tee hiilimonoksidin toimituksesta sopimusta minkään muun valmistajan kanssa

— ei rakenna hiilimonoksidin tuotantolaitosta omaan käyttöönsä. Tätä tarkoitusta varten THA asettaisi käyttöön 5 miljoonan Saksan markan avustuksen yksityistämissopimuksen mukaisesti.

(12) Markkinahinnan määrittelytapaa ei ole kerrottu. On kuitenkin huomattava, että THA teki tuohon aikaan pitkäaikaisia toimitussopimuksia uusien sijoittajien kanssa, koska kemianteollisuuden huoltotilanne oli ilmeisesti suhteellisen epävarma. Saksan viranomaisilta saatujen tietojen mukaan useimmat valmistajat eivät olisi olleet valmiita sijoittumaan kyseiselle alueelle ilman tällaisia toimitustakuita, eikä THA olisi näin ollen voinut hoitaa yksityistämistehtäväänsä.

(13) Kun THA teki UCB:n kanssa sopimuksen amiinintuotantolaitoksesta, se toivoi löytävänsä sijoittajan, joka ottaisi hiilimonoksidin tuotantolaitoksen haltuunsa. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Koska hiilimonoksidin tuotantolaitoksessa ei ollut toteutettu rakenneuudistuksia eikä sitä ollut uudenaikaistettu, tuotantokustannukset olivat selvästi markkinatasoa korkeammat. Näin ollen valtiolle aiheutui yrityksen toiminnassa pitämisestä vuosittain tappiota noin 3,5 miljoonaa Saksan markkaa. BvS päätti vuonna 1996 irtisanoa tappiollisen hiilimonoksidin toimitussopimuksen ja ehdotti UCB:lle, että se valmistaisi itse amiinituotantoon tarvittavan hiilimonoksidin. UCB saisi tätä varten yksityistämissopimuksen mukaisesti 5 miljoonan Saksan markan avustuksen.

(14) UCB torjui ehdotuksen. Näin ollen BvS:n täytyi etsiä uusi sijoittaja. Ainoa yritys, joka ilmaisi olevansa kiinnostunut ottamaan tuotannon haltuunsa, oli Linde, joka oli toiminut alueella jo vuodesta 1994. Kesäkuussa 1997 tehtiinkin BvS:n, LWG:n, UCB:n ja Linden välillä sopimus hiilimonoksidin toimittamisesta.

II.3 **BvS:n, LWG:n, UCB:n ja Linden välinen sopimus**

(15) Sopimuksen perusteella Linde rakentaisi puolessatoista vuodessa uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen. Uusi laitos tulisi Linden Leunassa olevan laitoksen yhteyteen. Rakennuskustannukset olisivat 12 miljoonaa Saksan markkaa, joista 3 miljoonaa Saksan markkaa olisi Linden omia varoja. Rakennusaikana Linde käyttäisi olemassa olevia laitoksia ja toimittaisi UCB:lle hiilimonoksidia samoin ehdoin kuin THA ja UCB olivat vuoden 1993 yksityistämissopimuksessa sopineet.

(16) Sopimuksen perusteella BvS osallistui uuden laitoksen rakennuskustannuksiin 9 miljoonalla Saksan markalla. Saksan viranomaisten tietojen mukaan summaan sisältyi THA:n ja UCB:n yksityistämissopimuksessa sopima 5 miljoonan Saksan markan avustus, johon lisättiin vielä 4 miljoonaa Saksan markkaa.

(17) Koska komissiolla oli vakavia epäilyksiä, että i) Lindelle hiilimonoksidituotantoon myönnetty 9 miljoonan Saksan markan avustus ja ii) UCB:n ja Linden välillä sovittu "markkinahinta" voivat sisältää valtiontukea, se päätti aloittaa näiden toimenpiteiden vuoksi EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn.

III **SAKSAN VASTAUS PÄÄTÖKSEEN ALOITTAA EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDAN MENETTELY**

(18) Saksan viranomaiset reagoivat menettelyn aloittamiseen 25 päivänä toukokuuta 1999 päivätyllä kirjeellä seuraavasti:

— Hiilimonoksidin erityisluonteen takia kyseistä kaasua on valmistettava siellä, missä se käytetään. Näin ollen tällaisen tuotteen kohdalla ei voi olla kyse kaupankäynnin haittaamisesta.

([2]) Komissio on tekemissään päätöksissä (ks. päätökset asioissa NN 108/91, E 15/92 ja NN 768/94 — Saksa — Treuhand) tunnustanut THA:n toiminnan taustalla olevan ainutkertaisen, ainutlaatuisen siirtymisen suunnitelmataloudesta markkinatalouteen. Komissio katsoo, että ennen 1.7.1990 syntyneiden ympäristövahinkojen korjaamisessa ei ole kyse valtiontuesta.

([3]) Tällä päätöksellä ei ole ennakkopäätöksen omaista vaikutusta 22.4.1993 tehdyn yksityistämissopimuksen yhteydessä myönnettyihin tukiin.

— Koska hiilimonoksidimarkkinoita ei perinteisessä mielessä ymmärrettynä ole, ostohinta voi perustua vain olemassa olevien laitosten juokseviin kustannuksiin.

— Seuraavista syistä Linden ei voida katsoa saaneen erityiskohtelua:

i) Vanhaa hiilimonoksidilaitosta ei myyty. Se kuuluu edelleen LWG:lle. Näin ollen tarjouskilpailuvelvoitetta ei syntynyt. Koska Linde rakensi oman hiilimonoksidilaitoksen, ei silloinkaan syntynyt tarjouskilpailuvelvoitetta.

ii) Linden hinnat perustuvat investointikustannuksiin ja kohtuulliseen tuottoon.

iii) Koska Linden ei tarvinnut rakentaa uutta hiilimonoksidilaitosta ja koska tarjolla ei ollut muita kiinnostuneita, ei voida puhua erityiskohtelusta.

— UCB:n suosimisesta ei myöskään voida puhua, koska se maksaa Lindelle korkeamman hinnan hiilimonoksidista kuin BvS:lle. Hinta on joka tapauksessa alhaisempi kuin muissa maissa (USA) ([4]).

— Toimitustakuu oli edellytys sille, että UCB osti amiinituotannon. Tämän takuun ansiosta hiilimonoksidin hinnan oli määrä olla kymmenen vuoden ajan muuttumatta […] (*). Hinta muodostui BvS:lle taloudellisesti kestämättömäksi.

— LWG tutki mahdollisuutta omaan hiilimonoksidin tuotantoon, mutta investointikustannukset osoittautuivat liian korkeiksi. Hiilimonoksidin valmistuksessa käytetään synteesikaasua, joka on puhdistettava höyryreformointilaitoksessa. Ainoa vaihtoehto omalle tuotannolle oli lähistöllä sijaitsevan höyryreformointilaitoksen käyttö. Koska Linde oli aiemmin hankkinut höyryreformointilaitoksen LWG:ltä, se ehdotti BvS:lle ja UCB:lle, että se ryhtyisi toimittamaan UCB:lle hiilimonoksidia […] (*) hintaan. Hinta olisi voimassa BvS:n, UCB:n ja Linden välisen sopimuksen allekirjoittamisesta (kesäkuusta 1997) Linden uuden hiilimonoksidilaitoksen käyttöönottoon, jonka jälkeen hinta olisi […] (*). Hintaa tarkistetaan tavanomaiseen tapaan. Saksan viranomaisten mukaan (25 päivänä toukokuuta 1999 päivätty kirje A/33985, joka saapui 28 päivänä toukokuuta 1999) UCB päätti hyväksyä Linden tarjouksen, koska Linde pystyisi uuden tuotantolaitoksensa ansiosta toimittamaan enemmän hiilimonoksidia kuin LWG. Mahdollisuus lisätä tuotantoa tulevaisuudessa oli UCB:lle tärkeä näkökohta. Näin ollen Linde tarjosi UCB:lle […] (*) sopimusta.

— […] (*) hinnasta sovittiin […] (*) ajaksi. Koska kyseessä ei ole varsinainen markkinahinta, hinnantarkistustavasta ei ole sovittu.

— Linde on sijoittanut 12,586 miljoonaa Saksan markkaa, joista 9 miljoonaa oli peräisin valtiolta (0,45 miljoonaa Saksan markkaa investointitukea ja loput BvS:n myöntämää tapauskohtaista tukea). Investointikustannukset aiheutuivat pääasiassa uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamisesta.

IV **TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI**

IV.1 **Markkinat**

(19) Asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla toimitetaan teollisuuskaasuja, erityisesti vetyä, happea ja typpeä, putkia pitkin tehtaille tai tehtaiden läheisyyteen. Suoratoimituksissa on kyse erillisistä markkinoista, koska suurkuluttajille ei yleensä pystytä toimittamaan riittävästi kaasua tankkialuksilla tai pulloissa.

(20) Kaasukeskuksia voidaan rakentaa minne tahansa. Suurtuottajat toimivat tällä toimialalla maailmanlaajuisesti. Maantieteellisesti markkinat ovat ainakin yhteisön markkinoiden laajuiset.

(21) Linde toimittaa teollisuuskaasuja suoraan asiakkaille. Tuotteet myydään yhteisön sisällä ([5]). Seuraavista luvuista käy ilmi, että markkinoilla on myös kilpailijoita:

Yritys	Markkinaosuus
Linde	18 %
Messer Griesheim	6 %
Air Liquide	50 %
BOC	8 %
Air Products	15 %

(22) Hiilimonoksidi on kemianteollisuudessa käytettävä erittäin myrkyllinen kaasu. UCB:n tarvitsema hiilimonoksidimäärä voidaan toimittaa ainoastaan putkea pitkin tai toimittajalta suoraan tehtaalle. Kuljettaminen on kallista, ja siksi hiilimonoksidi on tuotettava lähellä asiakasta.

([4]) Tuoreehkon selvityksen mukaan hiilimonoksidin hinnat ovat Yhdysvalloissa tällä hetkellä 250 DEM/1000 Nm³ (ks. *European Chemical News*, 29.3.1999, s. 28—29).

(*) Tarkemmat tiedot ovat luottamuksellisia.

([5]) Yhteisön sisäinen teollisuuskaasujen kauppa (NACE 24.11) oli vuonna 1997 arvoltaan 244 749 400 euroa (Eurostat).

(23) Vuonna 1994 Linde vihki Leunassa käyttöön suurimman teollisuuskaasukeskuksensa ja otti vuonna 1998 hoitaakseen teollisuuskaasutoimitukset Leunassa sijaitsevalle Mitteldeutsche Erdölraffinerielle (MIDER). MIDER, joka kuuluu ranskalaiseen Elf Aquitaine -kivennäisöljykonserniin, ostaa Lindeltä vetyä, happea ja typpeä. Toimitussopimus on arvoltaan yli miljardi Saksan markkaa.

(24) Uuden erillisen laitoksen rakentamisesta aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia. Linde oli kuitenkin siinä mielessä edullisessa asemassa, että se saattoi yhdistää hiilimonoksidin tuotannon olemassa olevaan MIDERiin yhteydessä olevaan vedyntuotantolaitokseensa.

(25) Vaikka UCB on tällä hetkellä Linden ainoa hiilimonoksidiasiakas, on mahdollista, että Linde tulevaisuudessa toimittaa hiilimonoksidia muillekin samassa ”teollisuuskolmiossa” sijaitseville yrityksille. Tässä yhteydessä on mainittava, että Buna, Leuna ja Bitterfeld pyrkivät saamaan alueelle kemianteollisuuden investointeja. Alueelle jo asettautuneita yrityksiä ovat UCB:n, Linden ja Elf Aquitainen lisäksi Elf Atochem SA, Rhône-Poulenc SA ja Domo SA.

(26) Linde pystyy toimittamaan kaasua järkevään hintaan, ja on mahdollista, että yritykset pitävät sitä luotettavuuden ja taloudellisuuden vuoksi muita toimittajia parempana.

(27) Näistä syistä Lindelle uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseen myönnettävä tuki on omiaan vääristämään kilpailua.

IV.2 **Toimenpiteet, joissa on kyse valtiontuesta: 9 miljoonan Saksan markan avustus Lindelle**

IV.2.1 *Valtiontuen olemassaolo*

(28) BvS:n Lindelle myöntämässä 9 miljoonan Saksan markan avustuksessa on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuesta, koska sen avulla yrityksen on ollut mahdollista täydentää vetylaitostaan hiilimonoksidin tuotantolaitoksella ilman kustannuksia. Vaikka olisikin niin, että hiilimonoksidia pitää tietyistä syistä tuottaa samassa paikassa kuin se käytetään, on kuitenkin niin, että Linde saa uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamisessa parempien investointiehtojen ansiosta etua kilpailijoihinsa nähden ja että edellä mainituista syistä Leunan ainoan hiilimonoksiditoimittajan tukeminen vaikuttaa suoraan muiden valmistajien lopputuotteisiin, joiden valmistamiseen tarvitaan hiilimonoksidia (esim. UCB:n amiinituotanto). Näillä lopputuotteilla käydään yhteisössä kauppaa.

(29) Saksan viranomaiset väittävät, että UCB:lle annettu takuu hiilimonoksidin toimittamisesta oli ainoa tapa saada amiinituotanto myytyä.

(30) Tällainen oli 1990-luvun alussa tavallista, koska vain siten saatiin myytyä osia täysin integroiduista yritysryppäistä, joiden yksityistäminen kokonaisuudessaan ei ollut mahdollista. Huoltotilanne olisi kemianteollisuuspaikkakunnilla ollut muuten liian epävarma. Ilman tällaisia takuita useimmat valmistajat eivät olisi olleet valmiita ottamaan haltuunsa osaa tuotantolaitoksesta eikä THA olisi näin ollen pystynyt suoriutumaan yksityistämistehtävästään.

(31) Vuonna 1993 UCB:lle annettu toimitustakuu ei kuitenkaan oikeuta myöntämään vuonna 1997 valtiontukea Lindelle uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamisen yhteydessä.

(32) Lisäksi 5 miljoonan Saksan markan avustuksen myöntämistä (vuoden 1993 yksityistämissopimuksen mukaisesti) on vaikeaa nähdä osana toimitustakuuta. Avustus ei nimittäin kuulunut UCB:n vaatimuksiin THA:n antaman toimitustakuun yhteydessä. Sopimus velvoitti asianmukaiseen hiilimonoksidihuoltoon myös ilman tällaista avustusta. Lindelle myönnettyä 9 miljoonan Saksan markan avustusta voidaan vielä vähemmän perustella toimitustakuulla. Sitä paitsi alkuperäiseen sopimukseen vuodelta 1993 ei ollut kirjattu sellaista mahdollisuutta, että uuden laitoksen rakentaminen annettaisiin kolmannelle osapuolelle ja myönnettäisiin tähän 9 miljoonan Saksan markan avustus. Itse asiassa sopimuksessa määrättiin pelkästään, että UCB:llä olisi oikeus tiedustella edullisempia toimitusehtoja sekä rakentaa oma laitos. Missään tapauksessa ei kuitenkaan ollut ajateltu kolmatta vaihtoehtoa, jota Saksan viranomaiset aivan oikein kutsuivatkin vararatkaisuksi ottaessaan kantaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamiseen. Tämä kolmas vaihtoehto olisi ollut, että jokin kolmas yritys saa tukea uuden hiilimonoksidilaitoksen rakentamiseen. Näin ollen BvS:n, LWG:n, UCB:n ja Linden välillä kesäkuussa 1997 tehtyä sopimusta on pidettävä uutena, vuoden 1993 yksityistämissopimuksesta erillisenä sopimuksena.

(33) Lopuksi on todettava, että Saksan viranomaiset eivät ole esittäneet riittäviä, konkreettisia todisteita siitä, ettei mikään muu yritys kuin Linde olisi ollut valmis toimittamaan hiilimonoksidia UCB:lle.

IV.2.2 *Valtiontukitoimenpiteiden soveltuvuuden arviointi*

(34) Todettuaan, että Linden saamassa 9 miljoonan Saksan markan avustuksessa on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuesta, komission on tutkittava, voidaanko toimenpide EY:n perustamissopimuksen nojalla hyväksyä.

(35) Tavasta, jolla tuki on Lindelle myönnetty, on todettava, että 0,45 miljoonan Saksan markan investointitukea lukuun ottamatta ei ole käytetty mitään komission jo hyväksymää tukiohjelmaa vaan kansallisia toimenpiteitä, joita komissio ei ole hyväksynyt ja joista olisi EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan pitänyt ilmoittaa ennakolta. Näin ollen on kyse sääntöjenvastaisesta tuesta.

(36) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätään, että siihen kirjatut arviointiperusteet täyttävä tuki ei yleensä sovellu yhteismarkkinoille.

(37) Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan poikkeusmääräyksiä, koska tuella ei pyritä mihinkään kyseisessä kohdassa esitetyistä tavoitteista. Saksan viranomaiset eivät ole myöskään vedonneet näihin poikkeusmääräyksiin.

(38) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa mainitaan tuet, joita voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina. Soveltuvuudessa on otettava huomioon koko yhteisö eikä ainoastaan yksi jäsenvaltio tai jäsenvaltion alue.

(39) Jotta voitaisiin taata yhteismarkkinoiden tavanomainen toiminta ja noudattaa EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan g alakohtaan kirjattua periaatetta, tukiohjelmaa tai yksittäistä tukea tutkittaessa on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa määrättyjä poikkeuksia tulkittava tiukasti. Poikkeukset pätevät nimittäin vain silloin, kun voidaan todistaa, että tuensaajayritysten ei olisi ollut mahdollista toteuttaa poikkeusmääräyksissä mainittuja tavoitteita pelkkien markkinavoimien avulla ilman tukea.

(40) Käsiteltävää tukea ei ole tarkoitettu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b ja alakohdassa mainittuun Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen eikä d alakohdassa mainittuun Saksan taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen eikä se täytä tällaista tunnusmerkistöä. Ei sitä ole myöskään tarkoitettu kulttuurin eikä kulttuuriperinnön edistämiseen.

(41) Sachsen-Anhalt ei ole EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeukseen oikeutettu alue.

(42) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla komissio voi tietyin edellytyksin hyväksyä vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävän pelastamis- ja rakenneuudistustuen sen myöntämisajankohtana voimassa olleiden, valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen ([6]) mukaisesti. Linde ei ole näissä suuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys, eikä 9 miljoonan Saksan markan avustuksessa ole kyse pelastamis- ja rakenneuudistustuesta.

(43) Jäsenvaltion tukialueet ja kullakin tukialueella suurimmat sallitut alkuinvestointeihin ja työpaikkojen luomiseen myönnettävän tuen intensiteetit näkyvät kunkin jäsenvaltion tukialuekartasta. Saksan tukialuekartan mukaan Sachsen-Anhalt on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu alue.

(44) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

(45) Aluetukien tehokkaan valvonnan takaamiseksi ja EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan, ja erityisesti sen g ja k alakohdan, tavoitteiden saavuttamiseksi komissio määrittää kullekin jäsenvaltiolle aluetuen enimmäismäärän. Sachsen-Anhaltissa enimmäismäärä on 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

(46) Alkuinvestointituki lasketaan prosenttiosuutena investoinnin arvosta. Tämä arvo mitataan yhtenäisen kuluperustan (vakioperusteen) mukaan, joka vastaa seuraavia investoinnin osatekijöitä: maa, rakennukset ja laitteet. Tämä laskutapa antaa Linden kohdalla seuraavan tuloksen:

(miljoonaa Saksan markkaa)

Rakennukset	1,809
Laitteet	10,777
Yhteensä	12,586

(47) Komission on tutkittava, voidaanko tämän suuruista tukimäärää pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeuksen mukaisena yhteismarkkinoille soveltuvana tukena.

(48) Koska 12,586 miljoonan Saksan markan tukikelpoisista investointikustannuksista 9 miljoonaa Saksan markkaa on peräisin Saksan viranomaisilta, sallittu enimmäismäärä ylettyy selvästi. Saksan hallitukselta saatujen tietojen mukaan 0,45 miljoonaa Saksan markkaa myönnettiin investointitukilain (Investitionszulagengesetz) ([7]) nojalla eikä edellytä näin ollen enää komission tutkintaa. Saksan viranomaiset ovat lisäksi tähdentäneet, että suoraa investointitukea on myönnetty alueellisen talousrakenteen parantamiseen tarkoitetun yhteisöaloitteen (Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) perusteella. Yhteenvetona Saksan hallitus toteaa, että BvS:n investointituet eivät ylitä 8,55:tä miljoonaa Saksan markkaa (9 miljoonaa Saksan markkaa vähennettynä 450 000 Saksan markalla).

([6]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

([7]) *Investitionszulagengesetz*in nojalla toteutetut toimenpiteet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluviin alueellisiin investointitukiin, ja komissio on ne hyväksynyt (tukiohjelma N 494/A/95).

(49) Mainittua 0,45 miljoonan Saksan markan investointitukea lukuun ottamatta kyseisiä tukia ei ole myönnetty komission jo hyväksymän alueellisen tukiohjelman perusteella vaan toimivaltaisten viranomaisten tapauskohtaisin päätöksin. Näissä tapauksissa on tukien vaikutusta tutkittava koko yhteisön kannalta. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut tämän tulkinnan asiassa Hytasa (yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994 ([8])) ja asiassa Pyrsa (asia C-169/95, Espanja v. komissio, tuomio 14.1.1997 ([9])).

(50) Yksittäinen tuki voidaan luokitella yhteismarkkinoille soveltuvaksi, kun sillä on todellista vaikutusta kyseisen alueen pitkäaikaiseen kehitykseen eikä se vaikuta epäedullisesti yhteisiin etuihin eikä kilpailuehtoihin yhteisössä. Tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos se ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(51) Koska Lindelle myönnetty avustus liittyy konkreettiseen investointihankkeeseen eli uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseen Leunaan, ja koska se edustaa tiettyä prosenttiosuutta tukikelpoisista investointikustannuksista, voidaan sitä pitää investointitukena.

(52) Investointikustannukset ovat alueellisia valtiontukea koskevien suuntaviivojen ([10]) (suuntaviivat) mukaan tukikelpoisia, kun ne koskevat alkuinvestointeja ja kun alkuinvestointituki lasketaan prosenttiosuutena investoinnin arvosta ([11]). Linden osuus hankkeen rahoittamisesta on yli 25 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Näin ollen investointi täyttää suuntaviivoissa asetetut kriteerit.

(53) Lisäksi komissio on sitä mieltä, että uusi hiilimonoksidin tuotantolaitos vaikuttaa myönteisesti Sachsen-Anhaltin kehitykseen ja erityisesti elvyttää Leunaa, joka yhdessä Bunan ja Bitterfeldin kanssa muodostaa Sachsen-Anhaltin suurimman teollisuusalueen. Investointi lisää myös alueen kemianteollisuuden tehokkuutta. Komissio ei ole todennut hiilimonoksidituotannon ylikapasiteettia yhteisön tasolla. Markkinat vetävät ilman muuta Linden hiilimonoksidituotannon.

(54) Tästä seuraa, että se osa tarkasteltavana olevasta tuesta, joka kasautumissäännösten ([12]) mukaisesti ei ylitä 35:tä prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kannalta ristiriitaisella tavalla, ja näin ollen sitä voidaan pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisena.

(55) Kun kokonaisinvestointikustannukset ovat 12,586 miljoonaa Saksan markkaa, investointituen määrä (0,45 miljoonan Saksan markan investointiavustus mukaan luettuna) ei voi olla tästä määrästä yli 35 prosenttia eli yli 4 404 750 Saksan markkaa. Komissio pitää tätä osaa tuesta yhteismarkkinoille soveltuvana.

(56) Tuen loppuosa, 4 395 250 Saksan markkaa, joka kasautumissäännösten ([13]) mukaisesti ylittää 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, on yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, johon ei voida soveltaa mitään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusmääräyksistä.

IV.3 **Toimenpiteet, joissa komissio ei ole todennut valtiontuen piirteitä: UCB:n Lindelle maksama "markkinahinta"**

(57) UCB:n Lindelle hiilimonoksiditoimituksista maksamasta hinnasta […] (*)5 komissio toteaa, että Saksan hallitukselta saatujen tietojen mukaan UCB:n maksama hinta perustuu todellisiin kustannuksiin. Hinta on korkeampi kuin hinta, jonka UCB lupasi LWG:lle vuonna 1993 tehdyssä yksityistämissopimuksessa.

(58) Lisäksi Saksan hallitus on todennut, että hiilimonoksidin erityisluonteen vuoksi ei ole mahdollista tarkistaa, vastaako hinta markkinahintaa.

(59) Saksan viranomaiset viittasivat myös Yhdysvalloissa tuolloin maksettuihin hintoihin ([14]), jotka ovat selvästi alhaisempia kuin UCB:n ja Linden välillä sovittu hinta.

(60) Tässä yhteydessä on huomattava, että molempien yritysten oli täytynyt hyväksyä hinta. Saksan viranomaiset ovat vahvistaneet, että hinta perustuu tuotantokustannuksiin, joihin on lisätty "tavanomainen voittomarginaali". Komission oli yrityksistään huolimatta vaikeaa saada luotettavaa tietoa hiilimonoksidin markkinahinnasta. Tämän vuoksi komissio pyysi tiedonannossaan menettelyn aloittamisesta kolmansilta tahoilta tietoja nimenomaan tästä asiasta. Tällaisia lausuntoja ei kuitenkaan saatu.

([8]) Kok. 1994, s. I-4103.
([9]) Kok. 1997, s. I-0135.
([10]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.
([11]) Ks. alaviite 9, 4.5 kohta.
([12]) Suuntaviivojen 4.18 kohdan mukaan tuki-intensiteetin enimmäismääriä sovelletaan tuen kokonaismäärään, kun tukea myönnetään samanaikaisesti useammasta aluetukiohjelmasta tuen lähteestä riippumatta, olipa kysymys sitten paikallisesta, alueellisesta, kansallisesta tai yhteisön myöntämästä tuesta.
([13]) Ks. alaviite 11.
(*) Tarkemmat tiedot ovat luottamuksellisia.
([14]) Teollisuuskaasujen hinnat jäsenvaltioissa poikkeavat Yhdysvaltojen hinnoista. Saksassa maksetut hinnat ovat jopa yhteisön tasolla suhteellisen korkeat.

(61) Vaikka komissio ei voinut todeta tässä liiketoimessa valtiontuen tunnusmerkkejä, on kuitenkin todettava, että tällä tavoin sovittu hinta oli osa kokonaissopimusta. Sopimuksen olennainen sisältö oli, että Linde toimittaa UCB:lle tavaraa tiettyyn hintaan ja saa uuden hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseen 9 miljoonan Saksan markan avustuksen ([15]).

V **PÄÄTELMÄ**

(62) Näin ollen on todettava, että se osa tarkasteltavana olevasta tuesta, joka kasautumissäännösten mukaisesti ei ylitä 35:tä prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kannalta ristiriitaisella tavalla, ja näin ollen sitä voidaan pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisena.

(63) Tuen loppuosa, 4 395 250 Saksan markkaa, joka kasautumissäännösten mukaisesti ylittää 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, on yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, joka ei täytä edellytyksiä, joilla EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusmääräyksiä voidaan soveltaa.

(64) Komissio ei ole todennut UCB:lle toimitettavan hiilimonoksidin hinnoissa valtiontuen tunnusmerkkejä.

(65) Jos tuki katsotaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, komissio vaatii jäsenvaltioita perimään sen tuensaajilta takaisin ([16]). Näin ollen kasautumissäännösten mukaan aluetuen enimmäismäärän, 35 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista, ylittävä tukimäärä, 4 395 250 Saksan markkaa, jota tämä päätös koskee, on perittävä takaisin.

(66) Tuki on maksettava takaisin Saksassa noudatettavien menettelyjen ja määräysten mukaisesti. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko, jota lasketaan siitä päivästä, kun tuki on sääntöjenvastaisesti myönnetty, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu Saksassa aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon ([17]).

(67) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan edellä mainittuja menettelyjä ja määräyksiä on sovellettava, jotta tuki todella saadaan takaisin. Tämän päätöksen täytäntöönpanossa mahdollisesti ilmenevät prosessioikeudelliset tai muut ongelmat eivät muuta päätöksen oikeudellista pätevyyttä ([18]),

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuesta, jonka Saksa on myöntänyt Linde AG:lle avustuksen muodossa hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseksi Leunaan, Sachsen-Anhaltiin, se osa, joka ei ylitä kasautumissäännösten nojalla Sachsen-Anhaltissa valtion myöntämälle aluetuelle sallittua 35 prosentin enimmäismäärää, soveltuu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tuesta, jonka Saksa on myöntänyt Linde AG:lle avustuksen muodossa hiilimonoksidin tuotantolaitoksen rakentamiseksi Leunaan, Sachsen-Anhaltiin, se osa, joka ylittää kasautumissäännösten nojalla Sachsen-Anhaltissa valtion myöntämälle aluetuelle sallitun 35 prosentin enimmäismäärän, ei EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovellu yhteismarkkinoille.

3 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 2 artiklassa tarkoitetun sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

([15]) Yleisten oikeusperiaatteiden mukaan sopimukset sitovat niin kauan, kun niitä tehtäessä olemassa olleet perustavanlaatuiset ehdot ja odotukset säilyvät muuttumattomina (*rebus sic stantibus*). Jos avustussumma olisi vaikuttanut sovittuun hintaan, Linde olisi oletettavasti yrittänyt neuvotella hinnasta uudelleen voidakseen ottaa huomioon taloudellisten ja rahoituksellisten edellytysten muutokset (erityisesti Saksan viranomaisten mainitsema "tavanomainen voittomarginaali"), jotka seuraavat velvoitteesta maksaa takaisin tuet, joita ei ole hyväksytty.

([16]) Komission tiedonanto, annettu 24 päivänä marraskuuta 1983 (EYVL C 318, 24.11.1983, s. 3). Ks. myös asia 70/72, komissio v. Saksa, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.7.1973 (Kok. 1973, s. 813) asia 310/85, Deufil GmbH und Co. KG v. komissio, 24.2.1987 (Kok. 1987, s. 901).

([17]) Komission kirje jäsenvaltioille SG (91) D/4577, 4.3.1991. Ks. myös asia 142/87, Belgia v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990 (Kok. 1999, s. I-959).

([18]) Asia 142/87, Belgia v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990 (Kok. 1990, s. I-959, 58—63 kohta).

4 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 18 päivänä tammikuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen